

Moodul „MAJANDUS JA ÜHISKOND“

Mooduli õppeained ja maht:

1. Ettevõtlusõpe	1 kursus
2. Globaliseeruv maailm	1 kursus
3. Inimene ja õigus	1 kursus
4. Kogukonna ettevõtlus	1 kursus
5. Kogukonnaprojekt	1 kursus
6. Majandus	1 kursus
7. Turundus	1 kursus

Mooduli eesmärk

Mooduli eesmärk on õpilastes majandusmaailma toimimise mõistmine teooria ja kontekstide tundmaõppimise ning majandussimulatsioonide kaudu. Mooduli ainekursuste sisu kujundamise kaudu taotletakse ettevõtliku hoiaku ja meeskonnatööoskuste kujunemist. Õppes keskendutakse analüüsile ja kaasuspõhisele õppele, võrdselt väärtustatakse nii detailide tundmist kui üldistamise ja järelduste tegemise oskust.

Õppeainete kirjeldused

1. Kursused „Majandus“ ja „Ettevõtlusõpe“

Kursuse lühikirjeldus

Majanduse ja ettevõtlusõpetuse õppimise eesmärk on omandada arusaamine ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest ning vastastikustest seostest nii üksiksiku, ettevõtte, riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil. Kursus annab õpilasele ülevaate majanduse ja ettevõtluse põhimõistetest ja toimimisest. Kursus selgitab majandusprotsesside olemust ja kujundab oskust mõista ning kasutada majandusalast terminoloogiat. Samuti saab õpilane ülevaate ettevõtluskeskkonnast Eestis ning algteadmised sellest, kuidas alustada ettevõtlusega.

Õpitulemused

Kursuse lõpetaja:

- 1) seletab ja kasutab majanduse põhimõisteid ja teab tänapäeva turumajanduse põhimõtteid;
- 2) seletab ja kasutab ettevõtluse põhimõisteid ja teab tänapäeva turumajanduse põhimõtteid;

- 3) oskab hinnata tootmistegureid ja teguritulusid ning selgitada, kuidas turg ja hind määravad tootmist ning tarbimist, analüüsib nõudlust ja pakkumist mõjutavaid tegureid;
- 4) saab aru, et tarbimise eelduseks on inimeste vajadused, tunneb oma õigusi ja vastutust tarbijana, oskab tarbida säästlikult; planeerib ning koostab isiklikku ja pere eelarvet, analüüsib eelarve piiranguid;
- 5) tunneb tööseadusi ja oskab valida või leida tööd, arvutada bruto- ja netopalka ning tööandja kulusid tööjõule.

Hindamine

Kursuse jooksul hinnatakse nii õpilaste teoreetilisi teadmisi kui ka praktiliste tööde täitmise oskusi, kaasuspõhiste ülesannete lahendamist (sh seoste loomist ning õigete järelduste tegemist).

Ainekursuse hinne on numbriline ning see kujuneb kontrolltööde, praktiliste tööde ning iseseisvate tööde hinnetest.

2. Kursus „Globaliseeruv maailm“

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kursusel „Globaliseeruv maailm“ on täita oluline roll õpilase teadlikkuse kujunemisel ja aktiivseks maailmakodanikuks saamisel. Kursus tugineb gümnaasiumi geograafia kohustuslikes kursustes omandatud teadmistele, oskustele ja hoiakutele. Õppesisu lõimub maailmaharidusega, mis loob võimaluse mõista üleilmastumise põhjusi ja mõjusid ning olla peamiste rahvusvaheliste arengueesmärkide ja jätkusuutliku inimarengu tundmise kaudu aktiivne kodanik.

Kursuse lühikirjeldus

Kursus võimaldab süvendatult tegeleda eri regioonide aktuaalsete probleemidega arenenud ja arengumaade näitel. Õppes omandatakse igapäevase eluga seonduvate probleemide lahendamise ning kompetentsete otsuste tegemise oskused, mis suurendavad õpilaste toimetulekut looduslikus ja sotsiaalses keskkonnas. Õppe käigus arenevad oskused teabeallikaid kasutada ning neis leiduvat teavet kriitiliselt hinnata.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on kursis maailma eri regioonide aktuaalsete probleemidega, teab nende põhjusi ja võimalikke tagajärgi;
- 2) toob näiteid globaliseerumise mõjude kohta maailma eri regioonidele;
- 3) väärtustab looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust ning peab lugu eri rahvaste kommetest ja traditsioonidest;
- 4) leiab erinevatest allikatest maailma eri piirkondade kohta geograafiaalast infot ning tõlgendab, üldistab ja hindab seda kriitiliselt;
- 5) toob näiteid loodusolude, rahvastiku, kultuuri, majanduse ja ühiskonna arengu vastastikuste seoste kohta õpitud regioonide näitel.

Hindamine

Globaliseeruva maailma kursus eeldab õpilaste aktiivset osalemist õppes. Kursuse vältel otsivad õpilased teabeallikatest materjali ja analüüsivad seda kriitiliselt. Olulisel kohal on arutelud, ajurünnakud, diskussioonid, rollimängud, filmide vaatamine jms, et õppida tundma probleeme, arutleda erinevate arvamuste ja seisukohtade üle ning leida lahendusi. Õppes on olulisel kohal iseseisvad ja rühmatööd ning töö tulemuste esitamine kaasõpilastele.

3. Kursus „Inimene ja õigus“

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Kursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) mõistab õiguse olemust ning põhimõtteid, millel rajanevad Eesti Vabariigi põhiseadus ja teised seadused;
- 2) omandab teadmisi Eesti õigussüsteemist;
- 3) kujundab teadlikkust orienteeruda õigusküsimustes, arendab tahet ja võimet osaleda õigusdiskussioonides ning lahendab iseseisvalt õigusprobleeme;
- 4) kujundab oma õiglus- ja õigustunnetust, sallivust ja austust teiste inimeste ning tõekspidamiste vastu, väärtustab ja arvestab autoriõigusi;
- 5) arendab efektiivse õiguskäitumise seisukohast olulisi oskusi, nagu kriitiline mõtlemine, analüüs, suhtlemine, vaatlus, probleemide lahendamine;
- 6) avardab oma teadmisi õigussüsteemi toimimisest ning seaduste, juristide ja õiguskaitseorganite rollist;
- 7) omandab teadmisi kutsevaliku võimalustest Eesti õigussüsteemis.

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- 1) saab aru õiguse tekkeloost ja õigusest kui ühiskonnaelu valdkonnast ning nüüdisaja õiguse struktuurist;
- 2) tunneb Eesti omariikluse kujunemislugu;
- 3) oskab eristada õiguslikku ja mitteõiguslikku suhet;
- 4) määrab õigussuhetes osalejaid, lahendab lihtsamaid ja põhimõttelisemaid õigusvaidlusi.
- 5) tunneb inimõiguste järgimist Eestis ja olukorda maailmas;
- 6) märkab ning analüüsib inimõiguste probleeme;
- 7) on salliv erinevate inimeste ja mõtteviiside suhtes.
- 8) on omandanud teadmisi perekonnaõigusest, sh tema enda õigustest, kohustustest ning vastutusest perekonnasuhetes;
- 9) suhtub positiivselt perekonnasse ning laste kasvatamisesse.
- 10) on omandanud algteadmised asjaõigusest ning orienteerub omandisuhetes;
- 11) on omandanud praktilisi oskusi asjaõiguse toimimisest igapäevaelus.
- 12) eristab lepingu vorminõudeid ning mõistab erinevate lepingutingimuste tähtsust;
- 13) teab, kus võib lepingute sõlmimisel tekkida probleeme, ning suhtub lepingute sõlmimisesse tähelepanelikult.
- 14) oskab sõlmida töölepingut.

- 15) oskab käituda probleemsetes tarbimissituatsioonides ning otsida oma õiguste kaitsmiseks abi, on teadlik ja säästlik tarbija.
- 16) tunneb ja järgib autoriõiguse kaitse seaduse nõudeid.
- 17) on omandanud teadmisi karistusõiguse eesmärkidest ja tähtsamatest põhimõtetest;
- 18) on teadlik vajadusest võidelda ennetavalt kuritegevuse vastu.
- 19) on omandanud teadmisi Eesti kohtusüsteemist, kohtumenetluse põhimõtetest ning menetluses osalevate isikute õigustest ja kohustustest.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest kooli gümnaasiumiosa õppekava üldosa sätetest.

Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.

Kontrollitakse ja hinnatakse mõistete seletamist ning kasutamist, probleemidest arusaamist ja nende analüüsi, suutlikkust mõista õigusküsimuste olemust, osalemist diskussioonis, arutamise ja argumenteerimise oskust, õiguslase informatsiooni otsimise ja tõlgendamise oskust, osalemist ühistegevuses (simulatsioonid, rollimängud, projektid), plankide, avalduste, reklamatsioonide jne täitmise õigsust, kompleksust ja täpsust, ettekannete, ülevaadete, kokkuvõtete, referaatide jt iseseisvate ning rühmatöö ülesannete täitmist ja esitlemist.

Kursuse hinne kujuneb kontrolltööde, praktiliste tööde ning uurimuste, iseseisvate tööde ja ettekannete hinnetest. Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus, loovus ja vormistamise korrektsus. Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvad tööd on kodused ülesanded ja klassitööd, mida hinnatakse valikuliselt. Kursuse jooksul võib hinnata ka koduseid töid, suulisi vastuseid, ülesannete lahendamist, osalemist rühmatöös.

4. Kursus „Kogukonna ettevõtlus“

Kursuse lühikirjeldus

Ainekursuse eesmärk on anda ülevaade majandusharude peamistest paigutusteguritest ja majandustegevuste jaotusest erinevate sektorite vahel, majandusressursside jaotusest Eesti erinevates piirkondades ning loodusressursside mõjust Eesti ja Otepää piirkonna majandusele. Õpitakse väärtustama kodukoha looduslikku, majanduslikku mitmekesisust. Kursuse käigus õpitakse leidma geograafilist infot ning kasutama ja rakendama nii emakeelseid kui ka võõrkeelseid usaldusväärseid teabeallikaid.

Õpitakse tõlgendama ja analüüsima erinevaid majandustekste ning tegema saadud info põhjal kehtivaid järeldusi.

Õppesisu lõimub kodukoha loodusega, mis loob parema võimaluse mõista kodukoha majanduse arengueeldusi ja mõjusid ning olla kodukoha jätkusuutliku arengu tundmise kaudu aktiivne kodanik.

Õpitulemused

Kursuse läbimise järel õpilane:

- 1) analüüsib loodusressursside, tööjõu, kapitali, turgude mõju kohta kohalikule majandusele ning majanduse spetsialiseerumisele;
- 2) selgitab majandusnähtuste ruumilist levikut ja majanduse paigutuse küsimusi;
- 3) rühmitab majandustegevused erinevate sektorite vahel;
- 4) oskab tuua näiteid majanduse erinevatest tasanditest;
- 5) oskab tuua näiteid kohalikest majandusressurssidest ja iseloomustada majanduse arengueeldusi;
- 6) toob näiteid eri tüüpi ettevõtete kohta Otepää vallas;
- 7) toob näiteid kohalike ettevõtete toodete kohta ja väärtustab neid tooteid;
- 8) kohaliku ettevõtluse paigutuse kaardistamine;
- 9) oskab hinnata ettevõtluse mõju Otepää piirkonnale ja kohalikule kogukonnale;
- 10) toob näiteid ettevõtlusega seotud keskkonnaprobleemidest ja nende võimalike lahenduste kohta;
- 11) leiab nii eesti-kui ka võõrkeelsetest allikatest geograafiaalast infot ning tõlgendab, üldistab ja hindab seda kriitiliselt.

Hindamine

Ainekursus hinnatakse viiepallisüsteemis. Hinnatakse õpilase uurimuslikke oskusi (probleemi püstitamine, hüpoteesi sõnastamine, töö planeerimine info kogumine ja töötlemine, analüüs, esitlemine), teabeallikate kasutamist ja leitud info kriitilist hindamist ning õppekäikudel ja rühmatöodes osalemist.

5. Kursus „Kogukonnaprojekt“

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Õpilane:

- 1) hangib eesmärgipäraselt teavet kogukonna arengu ning vabaühenduste ja mittetulunduslike asutuste tegevuse kohta; suudab seda tõlgendada, üldistada, kriitiliselt hinnata, talletada ja edastada;
- 2) osaleb aktiivselt õppeprotsessis; suudab erinevates situatsioonides teha koostööd teiste inimestega; aktsepteerida inimeste erinevusi;
- 3) suudab ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, põhjendab ning kaitseb oma seisukohti ja valikuid argumenteeritult ning austab igaühe õigust isiklikule arvamusele;
- 4) näitab üles initsiatiivi ja vastutab tulemuste eest;
- 5) teadvustab end kogukonnaliikmena, kes suudab olulistes küsimustes kaasa rääkida; reageerib loovalt, uuendusmeelselt, paindlikult muutustele; aitab võimaluste piires probleemidele lahendusi leida ning soovib kogukonda ja vabatahtlikku tegevusse panustada.

Kursuse lühikirjeldus

Kogukonnapraktika on kodanikuhariduse teemaline kursus, mille eesmärk on luua eeldused, et kujuneks aktiivne ja kompetentne kodanik, kes suudab kohaneda muutustega, oskab ennast arenguga suhestada, oma kodanikupositsiooni kujundada ning on avatud uutele ideedele.

Õppetöö jooksul arendavad noored oma sotsiaalseid oskusi, tutvuvad vabaihenduste tegevusega ja osalevad nende töös, täites mõnd noorele jõukohast ja huvipakkuvat ning vabaihendusele vajalikku ülesannet kogukonnas. Kogukonnas ülesandeid täites näevad noored, kuidas sünnib ja toimib kodanikualgatus, milliseid ühiskonnaprobleeme vabaihendused lahendavad ning miks seda tehakse.

Õppetegevuses on ülekaalus kogemus- ja tegevuspõhine õpe, mille ühtedeks olulisteks õpitulemusteks on õpilaste proaktiivsus ja analüüsivõime areng. Õppes rakendatakse aktiivõppemeetodeid, nagu arutelud, juhtumianalüüsid, loovprojektid ning kaasalöömine kodanikualgatuslikes ettevõtmistes. Tunnitöö ja praktika käigus tegutseb õpilane meeskonnaliikmena ja algatab tegevusi, õpib uusi sotsiaalseid ja organiseerimisoskusi. Praktika käigus täidab õpilane praktikapäevikut ja annab praktika lõpus vabaihendusele soovitusi organisatsiooni töökorralduse ja tegevuste arendamiseks.

Kursuse ülesehitus:

14 tundi õpetaja poolt juhendatud sotsiaalse ja kodanikupädevuste arengut soodustav ning õpilast kogukonnapraktikaks ette valmistav õppetegevus (11 auditoorset tundi ja 3 tundi õpilaste iseseisvat tööd).

3 tundi kodanikualgatus ja vabatahtlikku tegevust tutvustav õppetegevus külalislektorite kaasabil

10 tundi tööd valitud vabaihenduses, organisatsioonis ning praktikapäeviku täitmine

4 tundi seminariks ettevalmistamine (esitlused, oma tööd tutvustava väljapaneku kujundamine)

3-4 tundi kogukonnapraktika seminar

Kursuse õpitulemusi hinnates lähtutakse kooli gümnaasiumiosa õppekava üldosa hindamisjuhistest. Hindamine toetab enese ja kaaslaste hindamisoskuste arengut. Väärtustatakse iseseisva töö oskusi ja tähtaegadest kinnipidamist. Hinnatakse koodhinnatega kolmes hindamisvaldkonnas: osalemine tunni ühistevõttes ja iseseisvad kodused tööd, kogukonnapraktika ja seminari ettekanne. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnatega. Õpilane teab, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Õppesisu ja õpitulemused

Peamised teemad ja alateemad:

1) Informatsiooni liikumine

Informatsiooni edastamise olemus. Informatsiooni liikumise probleemid gruppides.

2) Koostöö meeskonnas ja läbirääkimised

Koostöö praktilised oskused. Otsustamisprotsesside läbiviimine grupis. Suhtlemisvaldkonna oskused, mis on vajalikud läbirääkimistel. Oskused ja tehnikad kokkulepete saavutamiseks.

Osapoolte huvide arvestamine. Konsensus.

3) Loovus ja probleemide lahendamine

Probleemide lahendamise protsess, etapid ja meetodid. Uuenduslikud lahendused.

4) Refleksioon ja tagasiside.

Refleksiooniprotsess, faasid. Mudelid.

5) Kogukonnapraktika

Eesmärgid. Erinevad osapoolsed. Praktilised tegevused ja nende tagasisidestamine.

Kursuse „Kogukonnaprojekt“ õpetamise kaudu taotletakse, et kursuse lõpuks õpilane:

1) mõistab kodanikuvastutust; kogukonna olulisemate sündmuste põhjuseid ja tagajärgi;

2) on omandanud teadmisi ja oskusi, mis toetavad tervikliku ning autonoomse inimese kujunemist, väärtustades positiivset suhtumist endasse ja teistesse;

- 3) oskab leida vajalikku infot, seda kriitiliselt hinnata, süstematiseerida ja kasutada ning luua uut teavet;
- 4) oskab seada eesmärke, kaasata ning omab koostööoskust; algatusvõimet ning valmisolekut korraldada ühistegevusi;
- 5) on sotsiaalselt pädev tegutsema kogukonnas ja kodanikuühenduses;
- 6) väärtustab demokraatliku ühiselu korraldamist, kodanikuaktiivsust.